

Tordai Éva műfordító.

Peszlen Dóra az ELTE Ókortudományi Doktori Programjának hallgatója, az Ókortudományi Intézet könyvtárosa. Disszertációját Apollónios Rhodios *Argonautikájáról* írja.

Apollónios Rhodios

Argonautika

II. 1030–1230

Tordai Éva fordításában,
Peszlen Dóra bevezetésével és jegyzeteivel

Bevezető

A Homéros költeményei és Vergilius *Aeneise* között eltelt évszázadokból csupán egyetlen eposz maradt ránk: Apollónios Rhodios *Argonautikája*. Költője a hellénisztikus kor ismereteit összegyűjtő és kiteljesítő alexandriai könyvtár tudós könyvtárosa volt a Kr. e. 3. században. A költemény az Argonauta-expedícióról szóló mitikus történet általunk is ismert legteljesebb és legterjedelmesebb megfogalmazása.

Az alexandriai költészet hosszú ideig kívül esett a tudományos érdeklődés körén. Egyszerű állomásnak vagy egyenesen kitérőnek tekintették a klasszikus Athén és Róma irodalma között, udvari költészet jellege, hangsúlyozottan tudós irodalmi karaktere, valamint az elődöktől (elsősorban Homérostól) örökölt minták pusztán utánzásnak értékelt „újrafelhasználása” sokáig távol tartotta a modern filológusokat, sőt egyfajta ellenérzést szült a korszak irodalmával szemben. Az utóbbi évtizedekben azonban fokozatosan megélnéült az érdeklődés mind a hellénisztikus irodalom, mind közelebről az *Argonautika* iránt. A változás többek között a modern irodalomtudomány szempontjainak köszönhető, amelyek átrajzolták az alexandriai költészetéről korábban kialakított képet – az irodalomkritika számára felfedezésre váró érdekesség mindaz, ami a korábban uralkodónak tekinthető posztarisztotelianus esztétika fényében hibának számított.

Az *Argonautika* témái nemcsak a 3. századra, de általában véve a hellénisztikus irodalomra is jellemzőek, és a mai olvasó számára ugyancsak izgalmasak: az utazás és a szerelem kettős vezérmotívumára felfűzött epizódokban a földrajzi, néprajzi, aitiológiai, pszichológiai érdeklődés is megmutatkozik, miközben számtalan mitikus történetet idéz fel a cselekményt adó Argonauta-mítosz mellett. A költemény négy énekben meséli el, hogyan hajózott Iasón és a legnagyobb hősök válogatott csapata a Kaukázus lábainál fekvő Kolchisba, hogy elhozzák az aranygyapjút Aietés királytól. Az

első két könyv az odavezető út kalandjait mondja el, a harmadik teljes egészében a keleti királyságban játszódik, a kolchisi királylány, Médeia és az Argonauta-vezér Iasón szerelmét állítja középpontba, a negyedik pedig a hazafelé tartó hősök viszontagságait sűríti magába.

Az alábbi részlet kalandokkal teli útjuk egyik utolsó állomása, mielőtt kikötnek Kolchis partjainál. Itt találkoznak össze Phrixos fiaival, akik közvetítőként kulcsfontosságú szerepet játszanak a vállalkozás sikerében.

A részlet Tordai Éva nyomtatásban még meg nem jelent teljes fordításából való. A műfordítás fonetikus írásmódjával ellentétben a jegyzetekben a görög nevek az ún. tudományos átírásban szerepelnek.¹

Jegyzet

1 Az *Argonautika* kéziratos fordításából további részletek folyóiratokban (*Holmi* 2010/4, *Antik Tanulmányok* 2016/1, előkészületben: *Kalligram* 2016/10), valamint ókortudományi tanulmánykötetekben (*Az Olympos mellett*, 2013; *Tengeristennő az Olymposon*, 2015) jelentek meg.

Bibliográfia

Dräger, P. 2010². Apollonios von Rhodos: *Die Fahrt der Argonauten*. Stuttgart.

Feeney, D. C. 1991. *The Gods in Epic. Poets and Critics of the Classical Tradition*. New York.

Fusillo, M. – Paduano, G. 2015⁴. Apollonio Rhodio: *Le Argonautiche*. BUR Classici greci e latini. Milano.

Hunter, R. L. 1993. *The Argonautica of Apollonius. Literary Studies*. Cambridge.

Kerényi K. 1977. *Görög mitológia*. Ford. Kerényi Grácia. Budapest.

Mooney, G. W. 1912. *The Argonautica of Apollonius Rhodius*. London.

Apollónios Rhodios: *Argonautika*

II. 1030–1230

1030. *Őket...* Ti. a fatoronylakosokat. Kolchisba vezető útjuk utolsó szakaszán az Argonauták „fordított világok” mellett hajóznak el, amelyek lakói valamilyen tekintetben inverzei a megszokottnak. A *Mossynoikoi*, „fatoronylakosok” zárják ezt a sort, ők mindent nyilvánosan tesznek, amit zárt ajtók mögött szokás (pl. házassélelet élnek szabad téren), és elrejtik azt, amit normálisan közösségben tennének (pl. a király a legmagasabb toronyban ülve, egyedül ítélkezik).

Árész szigete Az *Argonautika* földrajza szerint a Fekete-tenger keleti részén fekvő sziget. Az Argonauták útjának ez az állomása feltehetően Apollónios Rhodios találmánya.

1033. *Árész egyik madara* Az *Argonautikához* írt ókori kommentár (Schol. Ap. Rhod. ad 382–385) úgy tartja, azok a madarak telepedtek le Árész szigetén, amelyeket Héraklész üzött el a Stymphalos-tó vidékéről (vö. 1052–1057. sorok és jegyzet), s azt is hozzáteszi, hogy nyilakhoz hasonló tollaikról Euripidész is megemlékezett *Phrixos* című, mára elveszett drámájában.

1037. *Oileusz* Az Argó ötvenöt hajósának egyike. Lokrisból származó hős, a Trójában küzdő ún. „kisebbik” Aias apja. (Két Aias nevű görög hős harcolt a trójai háborúban. A másik Telamón fia, Achilleus után a legvitézesebb az achájok között.) Az *Argonautika* elején található hērōskatalógusban Apollónios kiváló harcosként jellemzi (I. 75–76).

1039. *Eribótész* Argonauta. A lokrisi Teleón fia.

1043. *Eurütidész Klütiosz* Az oichaliai Eurytos két fia is csatlakozott a gyülekező hősökhöz: Klytios és Iphitos. Apjuk kiváló íjász volt, aki – az eposz hērōskatalógusa szerint (I. 88–89) – Apollóntól kapta az íját, ám elbizakodottságában versenyre hívta a „Messzirenyilázó” istent, aki legyőzte, és megölte.

1046. *Amphidamász* Ugyancsak az Argó egyik hajója. Az arkadiai Tegeából származik, Aleos fia. Testvérével, Képheusszal és unokaöccsével, Ankaioossal indult útnak (I. 161–171).

1051. *Phineusz javasolta* Az ének korábbi részében az Argonauták a vak jósnál, Phineusnál is jártak (178–536). Az *Argonautikában* szereplő mitoszvariáns szerint Phineusz a thrák Agénór fia volt, és Apollóntól kapta a jóstudományt. Zeus megharagudott rá, amiért kifecsegte a szándékát, büntetésként megvakította, és ráadásul a Harpyiákkal nehezítette sorsát – az „elrabló” nevű viharistennőkkel, akik a képi ábrázolásokon szárnyas nőalakokként vagy madár-asszony keveréklényekként jelennek meg. Ők mindennap elragadták és bemocskolták Phineusz ételét, amit pedig meghagytak, förtelmes büzt árasztott. Boreas két Argonauta fia, Kalais és Zétész megszabadították ezektől a lényektől, így a vén jó józú vacsora mellett tárta fel az Argó további útját. Elmondta, hogyan menekülhetnek meg a hősök a rájuk váró veszélyektől, többek között jó előre beszámolt Árész szigetéről is, s azt javasolta, zavarják el a félelmetes madárarajt.

1052–1057. Az arkadiai Stymphalos-tó madarainak elűzése egyike a híres tizenkét munkának, amelyet Eurystheus, Mykénai királya rótt ki Héraklésre. A bronz csörgettyűt Apollodóros szerint Pallas Athénétől kapta a hērōs, erről azonban Apollónios Rhodiosnál nem esik szó. Az első ének

1030 Őket is elhagyták, és már Árész szigetével szemben forgatták a lapátot a tengeren aztán végig egész nap, elállt hajnalra az enyhe fuvalat. És Árész egyik madarát látták a szigetről egyszercsak fentről odaszállni keresztül az égen.

1035 Szárnyát rázva az elsuhanó bárkára leejtett egy éles tollat, bal vállán megsebesítve ezzel a fényes Oileuszt, és kiesett a kezéből erre lapátja, s a szárnyas fegyveren elbámultak. És Eribótész – mert ő ült mellette – kihúzta,

1040 majd bekötözte sebet, letekerve a kardhüvelyéről egy lógó bőrszíjat. S felbukkant a nyomában rögtön utána az egyik társa az égen, azonban Eurütidész Klütiosz görbült íját kifeszítve gyors nyil vesszőt lőtt a madárra, amely lenyilazta:

1045 megperdülve zuhant le a fürge hajó közelében. Majd megszólalt Amphidamász, Aleosznak a sarja: – Most Árész szigetéhez elértünk, itt a madáraraj erre utal, láthatjátok. Hogy a partra kiérjünk, nincs elegendő nyilvesszőnk ahhoz, így okosan kell most valamit kitalálnunk, hogyha a partra akartok lépni, ahogy – mint tudjátok – Phineusz javasolta. Mert még Héraklész sem bírta a Sztümphalosz alján lévő tótól ijjal elűzni az arra keringő

sok madarat – láttam –, mikor ott járt Arkadiában. 1055 Ő a magas hegycsúcson ütött zajt rázva kezében egy bronz csörgettyűt, s ettől azok elmenekültek messzire onnan, közben rémülten kerepeltek.

Hát igyekezzünk most is ilyen fortélyt kitalálni. Én már gondolkodtam ezen, s valamit javasolnék.

1060 Nagy tarajú sisakunkat most feltéve fejünkre fél csapatunk felváltva evezzen, közben a másik fél kicsiszolt dárdával, pajzzsal védje a bárkát. S mind egyszerre eresszék ki a hangotokat majd jól, a szokatlan lármával rémisztve el őket

1065 s hajladozó tarajokkal meg felemelt gerelyekkel. Hogyha pedig sikerülne kiérmünk már a szigetre, pajzsotokat döngessék jó hangosan akkor – így szólt, s mindnyájuknak megtetszett a ravasz csel.

Ekkor a bronzsisakot mind felhúzták a fejükre, 1070 mik ragyogón fénylettek, rajtuk a bíbor forgók meglibbentek, amint evezett a csapat fele közben, s vérttel, dárdával betakarta a többi a bárkát.

Mint amikor házat betakarja cseréppel az ember,
 hogy megvédje a záportól s díszítse lakását,
 1075 s egyik a másik mellett mind szorosan sorakoznak,
 most épp így fedték be hajójukat ők is a pajzsral.
 S mint amiképp gyilkos csatazajjal két sereg indul
 meg, s csatarendben felsorakozván szembekerülnek,
 bárkájukról éppen ilyen zaj szállt fel a légbe.
 1080 Nem láttak madarat többet, de mikor közeledtek
 már a szigethez s megkongatták pajzsukat, akkor
 itt is, amott is ijedten rebbent szét a madárjai.
 Mint amikor nagy jégzivatarral sújtja a várost
 és minden házat Kronidész, a lakók pedig ott bent
 1085 biztonságban hallgatják az eső kopogását,
 és némán ülnek, mert nem váratlanul érte
 őket a tél, megerősítették már a tetőket,
 épp ugyanúgy zúdították most rájuk a tollat,
 míg a magasba repülve leszálltak szemben a hegyre.
 1090 S Phíneusz terve mi volt, mikor épp ideküldte a hősi
 férfiak isteni hadseregét? E helyen mi lehetne
 később még hasznukra, ha elkél majd a segítség?
 Phrixosz sarjai Orkhomenosz városba hajóztak
 Aiétésztől eljövén egy kolchiszi bárkán
 1095 Aiéből, hogy majd így nyerhessék el az apjuk
 nagy vagyonát: a halála előtt ő küldte el őket.
 Zeusz pedig úgy intézte, erős Boreász szele fújjon
 Arktúrosz vizes útját záporral kijelölve,
 ők aznap pedig épp e sziget közelébe kerültek,
 1100 az meg egész álló napon át a hegyekben a gallyak
 legtetején rezgette csak épp egy cseppet a lombot,
 éjjel azonban teljes erővel fújta a tengert,
 s zúgva emelt hullámot, s fent mindenhol az égen
 éjszínű köd szállt fel, a felhőkből ki se látszott
 1105 egy csillag se semerre, sötét árny fedte el őket.
 Szörnyű végzettől reszketvén s bőrig elázva
 Phrixosz sarjai így sodródtak a hullámok közt.
 És az erős szél széjjeltépte a vásznat, a bárkát
 kettétörte, miközben hányódott a habokban.
 1110 Ők négyen pedig – isteni óhaj volt ez – az egyik
 nagy deszkába kapaszkodtak, melyből a habokban
 összeragasztva hegyes kapcsokkal rengeteg úszkált.
 Őket most a sziget közelébe sodorta a hullám
 és a vihar, s a halál torkából megmenekültek.
 1115 Szörnyű zápor tört ki, eső hullott le a vízre
 és a szigetre s a földre, amely szemközt a szigettel
 nagyratörő fatoronylakosokkal népesedett be.
 És együtt az erős deszkával a partra vetette
 Phrixosz sarjait egy tornyos hullám a sötét éj

végéig az Argonautákkal hajózó Héraklész, miután elszakadt
 tőlük, példájával segíti egykori társait. Amphidamas (lásd az
 1046. sorhoz tartozó jegyzetet) Arkadiából származik, így
 lehetett szemtanúja az ott történt eseményeknek.

1073–1076. A hasonlat az *Iliasz*-ból származik (XVI. 212–214:
 „Mint ahogyan falhoz sok sűrű követ rak egy ember, / nagy
 házáéhoz, hogy a szél viharában is álljon: / sűrűdtek sisakok
 s köldökkel-domboru pajzsok”, ford. Devecseri Gábor).

1084. *Kronidész* Kronos fia, vagyis Zeus, az Olympos ura,
 s egyúttal időjárás-istenség. Az ókori görögök számára
 mindennemű eső, így a vihar is, Zeustól származott (vö.
 Ζεύς ὕει: „esik az eső”).

1090. *Phíneusz terve* Phineus a jóslatában csupán utalt rá,
 hogy az Argonautáknak az Arés-szigeten meg kell várniuk a
 tenger felől érkező segítséget, azt azonban nem mondta el,
 ki vagy mi lesz az.

1093. *Phrixosz sarjai Orkhomenosz városba hajóztak* Az
 1122. sorig tartó részletben az elbeszélő avatja be az olvasót
 a találkozás háttértörténetébe. Phrixos a boiótiai király,
 Athamas fia volt. Athamas második felesége, Inó valódi
 gonosz mostohája lett a király első házasságából származó
 fiának és lányának, Hellének. A mitikus történet úgy
 tartja, azon igyekezett az asszony, hogy elveszejtse a két
 gyermeket, azonban ők az aranygyapjas kos hátán Kolchis
 felé menekültek. A mai Dardanellák fölött repülve Hellé
 leesett az állat hátáról, s a tengerbe zuhant: a mítosz szerint
 ezért nevezték az ókorban a tengerszorost Hellésponosznak,
 vagyis „Hellé tengerének”. Phrixos eljutott a keleti
 királyságba, ahol a napisten, Hélios fia, Aiétés uralkodott.
 A király vendégbarátságába fogadta, és feleségül adta hozzá
 idősebbik lányát, Chalkiopét, aki négy fiút szült az ifjúnak
 – őket mentik most ki a tengerből az Argonauták. Phrixos
 családjával együtt Aiétés királyságában maradt, és magas
 kort élt meg. Fiainak meghagyta, hogy halála után térjenek
 vissza a boiótiai Orchomenos városába, és szerezzék vissza
 nagyapjuk, Athamas birtokait, ezért keltek útra a testvérek
 azon a hajón, amellyel aztán hajótörést szenvedtek.
 A kos, amelynek hátán elmenekült mostohaanyja elől,
 Kolchisba érve azt kérte Phrixostól, hogy áldozza fel
 őt Zeus Phyxiosnak, a menekülők védőistenének. Az
 aranygyapjút Aiétésnek ajándékozta, aki egy tölgyfára
 akasztotta Arés ligetében, s egy hatalmas kígyó őrizetére
 bízta. Ezért a gyapjúért indultak útnak az Argó hajósai.

1095. *Aiéből* Aiének nevezték a Kaukázus lábánál, a Phasis
 folyó torkolatánál fekvő várost, ahol Aiétés király lakott,
 később pedig kiterjesztették ezt az elnevezést az egész
 vidékre, ahol ő uralkodott. A térség történelmi neve Kolchis,
 az irodalomban Pindaros és Aischylos használták először.

1095–1096. *az apjuk / nagy vagyonát* Vagyis Athamas király
 birtokait Boiótiaiában, amelyeket apja után Phrixos örökölt
 volna.

1097. *Boreász* Az északi szél, illetve annak istene.

1098. *Arktúrosz* A Nagy Medve (*Ursa Maior*) csillagkép
 farkán található Ökörhajcsár (*Bootes*) központi,
 legfényesebb tagja, az éjszakai égbolt negyedik legláthatóbb
 csillaga az Arcturus nevű vörös óriás. Ősszel korai
 feljövételét pusztító viharokkal hozták összefüggésbe.

1110. *Ők négyen* Ti. Phrixos négy fia. Nevüket lásd a
 1155–1156. sorokban.

1122. *Argosz* Phrixos egyik fia. Mivel ő beszél a testvérei nevében is, feltehetően a legidősebb. Összezavarhatja az eposz olvasóját, hogy az *Argonautikában* korábban szó esett egy másik Argos nevű hősről: így hívták a hajóácsot is, aki Pallas Athéné útmutatásai nyomán építette az Argót (vö. alább, 1187–1189. sorok). Apollónios ennek ellenére nem mutatja be az itt először megszólaló és név szerint először említett Phrixos-fiút.
- 1131–1133. A könyörgők Zeus Hikesios, az idegenek – akiket máskülönben senki és semmi nem védelmezett – Zeus Xeinos oltalma alatt álltak.
1134. *Aiszonidész* Aisón fia, vagyis Iasón, az Argonauta-vállalkozás vezetője.
1143. *Aiolidész* Az özönvizet túlélő férfi, Deukalión unokájától, Aiostól származó nemzetség tagjait – akik közé Phrixos és Iasón is tartozott – Aiolidéseknak vagy Aiolidáknak nevezték.
- 1143–1145. Egy mitikus történet úgy meséli, hogy a csoda-állat Poseidón egyik nászából született: miután elrabolta, juhvá változtatta Theophanét, s kos képében vegyült vele szerelembe. Az egyik mítoszvariáns szerint Phrixos és Hellé anyja, Nephelé istennő küldte gyermekei megmentésére a kost, amelyet egykor Héra ajándékozott neki, egy másik változatban pedig Zeus sietett a segítségükre (Kerényi 1977, 241–242). Phrixos történetéről lásd az 1093. sorhoz tartozó jegyzetet.
1149. *Khalkiopé* Aiétés király idősebb lánya.
1153. *Athamász* Boiótiai király, Phrixos apja. Bővebben lásd az 1093. sorhoz tartozó jegyzetet.
1160. *apáink révén ... rokonok* Iasón és Phrixos egyaránt az Aiolida-nemzetségből származik: Iasón nagyapja, Krétheusz és Phrixos apja, Athamas testvérek voltak.
- 1172–1176. Egy újabb „fordított világ” jelenik meg ebben a néprajzi kitérőben (*excursus*): az amazónok társadalma már önmagában is eltér a normáktól, de ráadásul lovakat áldoznak Arés tiszteletére, ami nagyon ritka volt a görög világban, inkább barbár népektől ismerték ezt a szokást (Xenophon, *Anabasis* IV. 5, 35 az örményeknél, Hérodotos I. 216 a messagétáknál számol be erről a szokásról, Hérodotos IV. 62 pedig megemlíti, hogy a skythák Arés oltárán többek között lovakat is áldoztak).
- 1120 leple alatt a szigetnél, és Zeus zápora reggel abbamaradt, és ők egymás közelébe kerültek ekkor már, és Argosz szólalt meg legelőször:
– Mindent látó Zeus veletek – bárkik legyetek – most összehozott a bajunkban, s kell a baráti segítség:
- 1125 merthogy a tengert felkavaró iszonyú zivatarban ostoba bárkánknak, mellyel most útnak eredtünk tenni a dolgunk, vízbe vezett minden fadarabja. Így titeket kérünk most, hogyha ti sem bánjátok, adjatok annyi ruhát, amivel testünk betakarjuk, és legyetek nyomorult kortársaitokkal a bajban. És tiszteljétek Zeus kedvéért a könyörgőt és idegent, mert Zeus isten védelme alatt áll mindkettő, és ő most lát minket bizonyára. Aiszonidész ezután okosan tudakolta a sorsuk, sejtén Phineusz jóslásának teljesülését:
– Szívesen átadjuk mindjárt mindazt, ami kellhet, csak mondjátok előtte el őszintén, hogy a földön merrefelé laktok, s milyen ügyben keltetek útra, és hogy hívnak benneteket, s kik sarjai vagytok.
- 1140 S így szólt erre feszengve bajában válaszul Argosz:
– Úgy vélem, hallottatok arról már valahonnan, Phrixosz Hellász földjéről Aiébe elindult, Aiolidész, aki egy kos hátán ülve jutott el Aiétészhez, arannyá változtatta a szőrének a kosnak Hermész, s máig látni a gyapját. Majd a Menekvők védőjének, Zeus Kronidésznek áldozatul bemutatta a kost, ahogy ő maga kérte. Őt pedig Aiétész házába fogadta s a lányát, Khalkiopét nekiadta ajándék nélkül, örömmel, s ők ketten lettek szüleink. Ám Phrixosz idősen Aiétész házában lelte azóta halálát. S most, ahogy édesapánk utasított, úgy cselekedvén Orkhomenoszba elindultunk Athamász vagyonaért. Hogyha pedig már tudni szeretnéd végre nevünket, íme, Kütisszórosz, másik bátyám neve Phrontisz, s íme, Melász, az öcsém, s Argosznak hívjatok engem – ő ezt mondta. Örültek a véletlennek a hősök s álmélkodva körülvették őket. S ahogy illik, öhozzájuk válaszul így szólt nyomban Iészón:
– Úgy látszik, hogy apáink révén most rokonoktól kértek a bajban támogatást, s mi megadjuk örömmel. Mert Krétheusz s Athamász egymás testvérei voltak, s én Krétheusz unokája vagyok, s most övelük együtt éppen Hellász földjéről megyek Aiétészhez.
- 1165 Ám mindezt elmondhatjuk még majd ezután is, most vegyetek magatokra ruhát! Úgy vélem, az égben rendelték ezt így, hogy hozzánk gyertek a bajban – szólt, és néhány öltözetet kiadott a hajóról. S Árész szentélyéhez mentek utána sietve,
- 1170 hogy birkát áldozzanak, és odaálltak a tűzhely mellé gyorsan, amely kavicsokból állt a fedetlen szentélyen kívül. Volt bent egy jókora szent kő is, melyhez régebben amadzónok könyörögtek, s hogyha a túlsó partról átjöttek, se juhok, se marhák húsát nem szokták rátenni a tűzre, ám helyett bőven táplált lovakat daraboltak.

- És miután áldoztak, a kész lakomát meg is ették,
Aiszonidész szólt ekkor, s így kezdett a beszédbe:
– Zeusz isten mindent lát és mindenkire gondol
1180 – arra, ki tisztességesen él és féli az istent.
Megmentette a gyilkos mostohaanyja kezétől
édesapátokat is, sok kincset adott neki hozzá,
most meg a gyilkos záporosóból elmenekített
benneteket sértetlenül. Arra utaztok, amerre
1185 kívánjátok, a bárkán most, Aiébe, ha tetszik,
vagy gazdag városba, az isteni Orkhomenoszba.
Mert ezt Pallasz Athénéé építette, a deszkát
Pélion ormán vágta ki bronz bárdal, s vele Argosz
ácsolt együtt. Ám a tiétek a csúf zivatarban
1190 széthullott, mielőtt odaért a naponta csukódó
sziklafalak közelébe a tengervíz szorosában.
Most ti segíthetnétek rajtunk, mert mi magunkkal
vinnénk majd az aranygyapjút Hellászba, s az úton
is ti vezessetek el: be akarjuk tölteni Phrixosz
1195 áldozatát, Zeusz Aiolidészek iránti haragját
– így szólt lelkesen. Ám ők ezt hallván megijedtek,
s azt mondták, Aiétész annak nem fog örülni,
hogyha a kos gyapját elvinnék, s Argosz eképpen
szólt hozzájuk megrémülve a nagy feladattól:
1200 – Kedveseim, mi amennyire tőlünk telne, segítünk
mindig, ahogy bírunk, valahányszor sor kerül arra.
Csakhogy durva gonoszsággal vértette magát fel
Aiétész, s emiatt én szörnyen félek az úttól.
Azt állítja, hogy Éliosz fia, és körülötte
1205 számos kolchiszi nép él, s azt gondolja, felérne
Árésszel rémisztő hangban, testi erőben.
És nem lesz könnyű elvenni titokban a gyapjút
Aiétésztől, mert az örökké éber, örökké
élő kígyó őrzi, akít maga Gaia nevelt fel
1210 Kaukaszosz ormán fent, a Tüpháón-szikla tövében.
Azt mondják, hogy Zeusz Kronidész villáma Tüpháónt
ott sújtotta le – mert rá merte emelni az izmos
karját –, s langyos vér csepegett a fején, de elérte
Núsza hegyét, mezejét, és Szerbónisz tava mélyén
1215 ott fekszik lent mindmáig holtteste a vízben
– így szólt. S ettől elzöldült többeknek az arca
nyomban, meghallván, mire vállalkoztak. Azonban
Péleusz megszólalt, őket biztatva szavával:
– Drága barátom, meg ne ijedj túlságosan ettől!
1220 Annyi erő bennünk is van, hogy fegyvereinkkel
megpróbáljunk Aiétésszel szembekerülni.
Sőt azt gondolom én, most úgy mehetünk oda hozzá,
mint akik értik a harcot: bennünk isteni vér van.
Így ha barátsággal nem akarja nekünk odaadni
1225 majd az aranygyapjút, egy kolchiszi nép se segíthet.
Ők egymással néhány szót váltottak eképpen,
és közben jól megvacsoráztak, majd elaludtak.
És hajnalban feltámadt egy enyhe fuvallat,
félvonták a vitorlákat, kifeszültek a szélben,
1230 s ők Árés szigetétől könnyen messze kerültek.
1188. *Pélion* Hegység Thessalia keleti részén.
- 1190–1191. *a naponta csukódó / sziklafalak* A Bosporusnál lévő „Sötétkék-sziklák” vagy Symplegades. A mítosz szerint mozgó szirtek voltak, újra és újra egymásnak csapódtak, az Argó is csak Phineus útmutatásainak (II. 317–344) köszönhetően jutott át rajtuk: először egy szirti galambot engedtek el a hajósok, s csak akkor indultak el a sziklafalak között, amikor a madár épségben átjutott. Végül Pallas Athéné segítette át őket: baljával elhúzta a sziklát, jobb kezével pedig előretaszította a hajót. Miután élve kiérték közülük, a sziklák mozdulatlanra dermedtek.
1195. *Zeusz Aiolidészek iránti haragja* Apollónios nem teszi világossá, miért haragszik Zeus az Aiolida nemzetségre, de feltételezhető, hogy Phrixos (majdnem) feláldozása az oka.
- 1211–1215. Typhón (más néven Typhóeus) Gé és Tartaros gyermeke volt, hatalmas, félig kígyó, félig ember szörnyeteg. Elbizakodottságában megtámadta az eget, harcba szállt Zeusszal, aki végül legyőzte. A Nysa hegye, fennsíkja az apollónios földrajz szerint Egyiptom, Syria és Arábia határára tehető, az egyiptomi Serbónis-tó közelébe. Más változatban az Etnát dobta Typhónra a főisten, miután villámaival leterítette, s a villámok miatt folyik – még ma is – tüzes láva a hegyből.
1218. *Péleusz* Az Argó egyik hajósa, aki több esetben is magához ragadja az irányítást, mintegy a vállalkozás „helyettes vezetőjeként” lép fel. Az aiginai király, Aiakos fia, a thessaliali Phthia uralkodója. A tengeristennő, Thetis férje, a Trója alatt harcoló legnagyobb görög hős, Achilleus apja.
1223. *bennünk isteni vér van* Mind az ötvenöt Argonauta isteni leszármazott.